

Seat No. : _____

AL-113

April-2023

B.A., Sem.-IV

CC-213 : Sanskrit

(ईशावास्योपनिषद्)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચનાઓ : (1) બધા પ્રશ્નોના સમાન ગુણ છે.

All questions carry equal marks.

(2) પ્રશ્નની જમણી બાજુએ માર્ક્સ દર્શાવેલ છે.

Right side of the Question indicates Marks.

1. નીચેના મંત્રો સમજાવો :

14

Explain the following Mantras :

(1) असुर्या नाम ते लोका अन्धेन तमसावृत्ताः ।

તાંસ્તે પ્રેત્યાપિ ગચ્છન્તિ યે કે ચાત્મહનો જનાઃ ॥

(2) यस्तु सर्वाणि भूतान्यात्मन्येवानुपश्यति ।

સર્વભૂતેષુ ચાત્માનં તતો ન વિ ચિકિત્સતિ ॥

અથવા/OR

ઈશાવાસ્ય-ઉપનિષદના કર્મમાર્ગની સમીક્ષા કરો.

14

Criticize the કર્મમાર્ગ of ઈશાવાસ્યોપનિષદ.

2. ઈશાવાસ્ય-ઉપનિષદ અનુસાર આત્માના સ્વરૂપની ચર્ચા કરો.

14

Discuss the nature of આત્મા according to ઈશાવાસ્યોપનિષદ.

અથવા/OR

નીચેના મંત્રો સમજાવો :

14

Explain the following Mantras :

(1) यस्मिन्सर्वाणि भूतान्यात्मैवाभूद्विजानतः ।

તત્ર કો મોહઃ કઃ શોક એકત્વમનુપશ્યતઃ ॥

(2) सम्भूतिं च विनाशं च यस्तद्वेदोभयं सह ।

વિનાશેન મૃત્યું તીર્ત્વા સંભૂત્યામૃતશ્રુતે ॥

3. સંભૂતિ-અસંભૂતિના માર્ગનું વિસ્તારથી વર્ણન કરો.

14

Discuss in detail the Path of સંભૂતિ-અસંભૂતિ.

અથવા/OR

નીચેના મંત્રો સમજાવો :

14

Explain the following Mantras :

- (1) વિદ્યાં ચાવિદ્યાં ચ યસ્તદ્વેદોભયં સહ ।
અવિદ્યા મૃત્યું તીર્ત્વા વિદ્યાયાઽમૃતમશ્રુતે ॥
- (2) હિરણ્મયેન પાત્રેણ સત્યસ્યાપિહિતં મુખમ્ ।
તત્ત્વં પૂષન્નપાવૃણુ સત્યધર્માય દૃષ્ટ્યે ॥

4. ‘ઉપનિષદ’ શબ્દનો અર્થ આપી અને કેનોપનિષદનો પરિચય આપો.

14

Explain the meaning of word ઉપનિષદ and Give introduction of કેનોપનિષદ.

અથવા/OR

પ્રશ્નોપનિષદ અને મુન્ડકોપનિષદ ના વિષયવસ્તુની ચર્ચા કરો.

14

Discuss about the content of the પ્રશ્નોપનિષદ and મુન્ડકોપનિષદ .

5. નીચેના પ્રશ્નોના યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ આપો : (કોઈપણ સાત)

14

Answer the following Questions by choosing the correct option : (any seven)

- (1) _____ ઈશાવાસ્ય-ઉપનિષદનું અન્ય નામ છે.
(સંહિતોપનિષદ, બૃહદારણ્યક, કઠોપનિષદ)
- (2) ઈશાવાસ્ય-ઉપનિષદના શાંતિપાઠમાં _____ નું વર્ણન છે.
(સૂર્ય, પૂર્ણતા, અપૂર્ણતા)
- (3) કર્મ કરતાં _____ વર્ષ જીવવું જોઈએ.
(50, 100, 10)
- (4) _____ લોકમાં આત્મહન મનુષ્ય પ્રવેશે છે.
(પ્રકાશમય, અલૌકિક, અન્ધકારમય)
- (5) સર્વમાં આત્મા જોનારને _____ ની સમસ્યા નથી.
(મોહ-શોક, લોભ, વિજય)
- (6) પરમાત્માને _____ કહ્યા છે.
(શુદ્ધ, વાણીરૂપ, વાયુ)
- (7) જે માત્ર અસંભૂતિને ઉપાસે છે. તે _____ માં પ્રવેશે છે.
(અન્ધંતમ, પ્રકાશ, વાયુ)
- (8) વિદ્યા-અવિદ્યા બંનેની ઉપાસનાથી _____ પ્રાપ્ત થાય છે.
(રાજ્ય, અમૃતત્વ, પાતાલ)
- (9) સત્યનું મુખ _____ પાત્રથી ઢંકાયેલું છે.
(રજત, હિરણ્મય, તામ્ર)
- (10) નચિકેતાનું ઉપાખ્યાન _____ ઉપનિષદમાં છે.
(કઠ, મુન્ડક, કેન)
- (11) મુંડકોપનિષદના કુલ _____ મુંડક છે.
(3, 5, 8)
- (12) પ્રશ્નોપનિષદ અથર્વવેદની _____ શાખાનું છે.
(પિપ્પલાદ, કઠ, શૌનક)